

Uz sākumlapu>Nauda/naudas prasījumi>Aktīvu alzsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs

Hagi tagamine nōude puhul ELi liikmesriikides

Igaunija

1 Millised on abinōude eri liigid?

Hagi tagamise abinōud on:

kostjale kuuluvale kinnisasjale, laevale vōi ōhusōidukile kohtuliku hūpoteegi seadmine;

kostja vōi teise isiku valduses oleva kostjale kuuluva vara arestimine ning selle alusel kāsutuskeelu nāhtavaks tegeva keelumärke kandmine kinnistusraamatusse vōi muu kāsutuskeeldu nāhtavaks tegeva kande tegemine muusse vararegistrisse;

kostjal teatud tehingute ja toimingute tegemise keelamine, muu hulgas lāhenemiskeelu kohaldamine;

teisel isikul kostjale vara ūleandmise vōi kostja suhtes muude kohustuste taitmise keelamine, millega vōib siduda ka kohustuse anda vara ūle kohtutāiturile vōi maksta raha selleks ettenāhtud pangakontole;

kostja kohustamine asja kohtutāiturile hoiuuleandmiseks;

tāitemenetluse peatamine, tāitemenetluse jāt看amise lubamine ūksnes tagatise vastu vōi taitetoimingu tūhistamine, kui taitedokument on hagi esitamisega vaidlustatud vōi kui kolmas isik on esitanud hagi vara arestist vabastamiseks vōi muul pōhjusel sundtāitmise lubamatuks tunnistamiseks;

kostjal elukohast lahkumise keelamine, kostja kinnipidamine ja talle aresti māaramine;

kostja, eelkōige kindlustusandja kohustamine maksete tegemiseks ōigusvastaselt kahju tekitamise vōi kindlustuslepingu asja menetluse kestel ilmselt minimaalselt tasumisele kuuluvate summade ulatuses;

kostjal tūūptingimuse kasutamise vōi tingimuse soovitajal soovitamise peatamine ja soovituse tagasivōtmiseks kohustamine ebamōistlikult kahjustava tūūptingimuse kasutamise lōpetamise vōi tingimuse soovitajalt soovitamise lōpetamise ja soovituse tagasivōtmise hagi puhul;

kohtu poolt vajalikuks peetud muu abinōu.

Autoriōiguse, autoriōigusega kaasneva ōiguse vōi tōstusomandiōiguse rikkumisele tugineva hagi tagamiseks vōib kohus muu hulgas arestida kauba, mille puhul on intellektuaalse omandi ōiguse rikkumise kahtlus, vōi kohustada sellise kauba vālja andma, takistamaks kauba kāibesesse laskmist vōi turustamist. Kui autoriōiguse, autoriōigusega kaasneva ōiguse vōi tōstusomandiōiguse ārilisel eesmārgil rikkumisest tuleneva hagi tagamiseks taotletakse kostja pangakonto vōi muu vara arestist, vōib kohus kohustada vāljastama panga-, finants- vōi āridokumente vōi vōimaldama nendega tutvuda.

Ārisaladuse ebaseaduslikule saamisele, kasutamisele vōi avaldamisele tugineva hagi tagamiseks vōib kohus muu hulgas arestida kauba, mille puhul on kahtlus, et selle vāljatōotamise, omaduste toimimise, tootmise vōi turustamise puhul saadakse olulist kasu ebaseaduslikult saadud, kasutatud vōi avaldatud ārisaladusest, vōi kohustada sellise kauba vālja andma, takistamaks kauba kāibesesse laskmist vōi turustamist.

Abieluasjas, ūlalpidamisasjas ja muus perekonnaasjas vōib kohus menetluse ajaks reguleerida ka:

vanema ōigusi ūhise lapse suhtes;

vanema suhtlemist lapsega;

lapse vāljaandmist teisele vanemale;

seadusest tuleneva ūlalpidamiskohustuse taitmist, muu hulgas kohustada kostjat menetluse ajal elatist maksuma vōi selleks tagatist andma;

koduse majapidamise esemete ja abikaasade ūhise eluaseme kasutamist;

abikaasa vōi lapse isiklikuks kasutamiseks mōeldud asjade vāljaandmist vōi kasutamist;

muid abielu ja perekonnaga seonduvaid kūsimusi, mille kiire lahendamine on asjaoludest tulenevalt vajalik.

2 Millistel tingimustel vōib selliseid abinōusid rakendada?

2.1 Menetlus

Kohus lahendab hagi tagamise avalduse pōhjendatud māarusega hiljemalt avalduse esitamise pāevale jārgneval tōōpāeval. Kohus vōib hagi tagamise avalduse lahendada hiljem, kui ta soovib kostja eelnevalt āra kuulata.

Kostjale ja teistele menetlusosalistele hagi tagamise avalduse lābivaatamisest ei teatata. Kohus vōib kostja eelnevalt āra kuulata, kui see on ilmselt mōistlik, eelkōige kui avalduses taotletakse vaidlusaluse ōigussuhte esialgset reguleerimist.

Kohus vōib avalduse alusel tagada hagi ka enne hagi esitamist. Avalduses tuleb pōhistada, miks hagi kohe ei esitata. Avaldus esitatakse kohtule, kellele kohtualluvuse sātete kohaselt tuleks esitada hagi. Kui kohus tagab hagi enne hagi esitamist, māarab kohus tāhtaja, mille jooksul peab avaldaja hagi esitama. Tāhtaeg ei vōi olla pikem kui ūks kuu. Kui hagi māaratud tāhtaja jooksul ei esitata, tūhistab kohus hagi tagamise.

Hagi tagamiseks vōib vajaduse korral hagi tagamise abinōu rakendada ka kohus, kelle tōōpiirkonnas asub vara, mille suhtes hagi tagamise abinōu rakendamist taotletakse, isegi kui hagi on esitatud vōi tuleb esitada mōnda muusse Eesti vōi vālisriigi kohtusse vōi vahekohtusse. Avalikku registrisse kantud vara suhtes vōib hagi tagamise abinōu rakendada ka registri asukoha jārgne kohus, laeva suhtes ka kodusadama asukoha jārgne kohus.

Kohus vōib teha hagi tagamise vōi tagamise jāt看umise sōltuvaks tagatise andmisest vastaspoolele ja kolmandale isikule tekkiva vōimaliku kahju hūvitamiseks.

Kohus tagab rahalise nōudega hagi ūksnes juhul, kui antakse tagatis vāhemalt 5 protsendi ulatuses nōudesummalt, kuid mitte vāhem kui 32 euro ja mitte rohkem kui 32 000 euro ulatuses. Kui hagi tagamise korras taotletakse kostja aresti vōi elukohast lahkumise keelamist, antakse tagatis mitte vāhem kui 3200 euro ja mitte rohkem kui 32 000 euro ulatuses.

Kui tagatise nōudmise eeldused on tāidetud, vōib kohus jāt看 tagatise siiski tāielikult vōi osaliselt nōudmata vōi māarata selle tasumise osade kaupa, kui hagejalt ei saa majanduslikel vōi muudel pōhjustel mōistlikult oodata tagatise andmist ja hagi tagamata jāt看misega vōivad hagejale kaasneda rasked tagajārjed vōi kui tagatise nōudmine oleks hageja suhtes muul pōhjusel ebaōiglane.

2.2 Peamised tingimused

Kohus vōib hageja taotlusel hagi tagada, kui on alust arvata, et tagamata jāt看mine vōib raskendada kohtuotsuse taitmist vōi selle vōimatuks teha. Kui kohtuotsust tuleb ilmselt tāita mujal kui Euroopa Liidu liikmesriigis ja vālislepingu alusel ei ole tagatud Eesti kohtuotsuste taitmine, loetakse, et hagi tagamata jāt看mine vōib raskendada kohtuotsuse taitmist vōi selle vōimatuks teha.

Sellise hagi tagamiseks, mille esemeks ei ole rahaline nōue kostja vastu, vōib kohus hageja taotlusel esialgselt reguleerida vaidlusalust ōigussuhet, eelkōige asja kasutusviisi, kui see on vajalik olulise kahju vōi omavoli vāltimiseks vōi muul pōhjusel. Seda vōib teha sōltumata sellest, kas on alust arvata, et hagi

tagamata jätmise võib raskendada kohtuotsuse täitmist või teha selle võimatuks. Abieluasjas, ülalpidamisasjas ja muus perekonnaasjas võib kohus abinõusid rakendada ka omal algatusel.

Tagada võib ka hagi, milles on esitatud tulevane või tingimuslik nõue, samuti tuvastushagi. Tingimuslikku nõuet ei tagata, kui tingimus ei saabu eeldatavasti menetluse aja kestel.

Hagi tagamise abinõu võib rakendada ka sama hageja mitme nõude tagamiseks sama kostja vastu.

Hagi tagamise abinõu võib kohus rakendada ka seoses välisriigis toimuva kohtu- või vahekohtumenetlusega.

Hagi tagava abinõu valikul tuleb arvestada, et kohaldatav abinõu koormaks kostjat üksnes niivõrd, kui võrd seda võib pidada hageja õigustatud huvisid ja asjaolusid arvestades põhjendatuks. Rahalise nõudega hagi tagamisel tuleb arvestada hagi hinda. Kohus võib hagi tagamiseks rakendada üheaegselt mitut abinõu.

Hagi tagamise korras võib kohaldada isiku aresti ja elukohast lahkumise keeldu üksnes siis, kui see on vajalik kohtuotsuse täitmise tagamiseks ja muude hagi tagamise abinõudega ei tagataks nõuet ilmselt piisavalt, eelkõige juhul, kui on alust arvata, et isik lahkuks välisriiki või toimetab sinna oma vara. Isiku aresti kandmise korraldab kohtumääruse alusel politsei.

Varalise nõudega hagi tagamiseks võib kohaldada isiku aresti ja elukohast lahkumise keeldu üksnes siis, kui hagi hind ületab 32 000 eurot.

Rahalise nõudega hagi tagamise määruuses ja hagi tagamise määruuses isikule aresti kohaldamise või isikul elukohast lahkumise keelu kohaldamise kohta määratakse kindlaks rahasumma, mille maksmisel selleks ettenähtud pangakontole või millises ulatuses pangagarantii esitamisel lõpetatakse hagi tagamise määruuse täitmine. Kohus tühistab sel juhul kostja avalduse alusel hagi tagamise abinõu ja asendab selle rahaga või pangagarantiiga.

Esialgset õiguskaitset saab hagi menetluses kohaldada üksnes seaduses sätestatud juhul. Kui hagi asjas on esialgse õiguskaitse kohaldamine seaduse järgi võimalik, võib seda teha, kui on vaja olemasolevat olukorda või seisundit säilitada või ajutiselt reguleerida, kui seadusest ei tulene teisiti. Esialgsele õiguskaitsele kohaldatakse hagi tagamise kohta sätestatud, kui seadusest ei tulene teisiti. Kui menetluse saab algatada üksnes avalduse alusel, võib kohus esialgset õiguskaitset kohaldada ning esialgse õiguskaitse määruuse tühistada või seda muuta üksnes avalduse alusel, kui seadusest ei tulene teisiti.

3 Abinõude ese ja laad

3.1 Millist liiki vara suhtes võib neid abinõusid kohaldada?

Olenevalt abinõu iseloomust ja eesmärgist võib abinõusid rakendada nii kinnisasjade kui ka vallasasjade, sh raha suhtes, samuti ka laevade ja õhusõidukite suhtes.

3.2 Milline on selliste abinõude mõju?

Vara arestimine

Vara arestimisel ei või kostja arestitud vara käsutada. Muu vallasvara kui laevakinnistusraamatusse kantud laeva või tsiviilõhusõidukite registrisse kantud õhusõiduki arestimisega tekib lisaks arestipandiõigus.

Kinnisasja ja registrisse kantud vallasasja või muu eseme arestimisel kantakse kinnistusraamatusse või muusse registrisse vara käsutamise keelumärke hageja kasuks tema avalduse ja hagi tagamise määruuse alusel. Hageja taotlusel edastab kohus määruuse ise keelumärke sissekandmiseks.

Kohus võib hageja või kostja avalduse alusel määrata arestitud eseme müügi ja müügist saadud raha hoiustamise selleks ettenähtud kontol, kui eseme väärtus võib oluliselt langeda või kui eseme hoidmine põhjustaks ülemääraseid kulutusi.

Vara arestimise korraldab kohtutäitur. Kohtutäitur võtab arestitud eseme hagi tagamist taotlenud isiku avalduse alusel oma järelevalve alla. Sel juhul keelab kohtutäitur täielikult või osaliselt eseme kasutamise ja võib anda esemega seonduvaid korraldusi, muu hulgas korraldada eseme hoiustamise.

Kohtulik hüpoteek

Kinnisasjale või laevakinnistusraamatusse kantud laevale või tsiviilõhusõidukite registrisse kantud õhusõidukile kohtuliku hüpoteegi seadmisel annab kohtulik hüpoteek hagi tagamist taotlenud isikule asja koormavate teiste õiguste suhtes samasugused õigused nagu hüpoteek või laevahüpoteek hüpoteegipidajale või õhusõiduki registerpant pidajale, kui seadusest ei tulene teisiti.

Hüpoteegisummaks on tagatava nõude summa, mis kantakse kinnistusraamatusse, laevakinnistusraamatusse või tsiviilõhusõidukite registrisse. Kohtuliku hüpoteeki ei seata alla 640-eurose põhinõude puhul, kui on võimalik rakendada kostjat vähem koormavaid hagi tagamise abinõusid.

Kohtulik hüpoteek kantakse kinnistusraamatusse, laevakinnistusraamatusse või tsiviilõhusõidukite registrisse hageja kasuks tema avalduse ja hagi tagamise määruuse alusel. Hageja taotlusel edastab kohus määruuse ise kohtuliku hüpoteegi sissekandmiseks. Hüpoteek tekib sissekandmisega.

Kohtutäitur võtab laevale või õhusõidukile kohtuliku hüpoteegi seadmisel laeva või õhusõiduki hagi tagamist taotlenud isiku avaldusel oma järelevalve alla. Sel juhul keelab kohtutäitur täielikult või osaliselt laeva kasutamise ja võib anda laevaga seonduvaid korraldusi.

Elukohast lahkumise keeld

Elukohast lahkumise keeld seisneb isiku kohustuses mitte lahkuda oma elukohast kohtu loata kauemaks kui üheks ööpäevaks. Elukohast lahkumise keelu kohaldamiseks kutsub kohus füüsilisest isikust kostja või juriidilisest isikust kostja juhtorgani liikme välja ja võtab temalt selle kohta allkirja.

3.3 Kui kaua sellised abinõud kehtivad?

Rahalise nõudega hagi tagamise määruuses ja hagi tagamise määruuses isikule aresti kohaldamise või isikul elukohast lahkumise keelu kohaldamise kohta määratakse kindlaks rahasumma, mille maksmisel selleks ettenähtud pangakontole või millises ulatuses pangagarantii esitamisel lõpetatakse hagi tagamise määruuse täitmine.

Poole taotlusel võib kohus määruusega asendada ühe hagi tagamise abinõu teisega.

Kohtuliku hüpoteegi seadmisel mitmele kinnisasjale, laevale või õhusõidukile märgib kohus hagi tagamise määruuses iga koormatud asja kohta käiva rahasumma, mille maksmisel selleks ettenähtud kontole või mille ulatuses pangagarantii esitamisel hagi tagamine tühistatakse. Hagi tagamise tühistamise või hagi tagamise abinõu asendamise korral omandab hüpoteegi kinnisasja, laeva või õhusõiduki omanik. Tema taotlusel kustutatakse kohtulik hüpoteek hagi tagamise tühistamise määruuse alusel kinnistusraamatust, laevakinnistusraamatust või tsiviilõhusõidukite registrist.

Asjaolude muutumise korral, eelkõige hagi tagamise aluse äralangemisel või tagatise pakkumisel, või muul seadusega sätestatud alusel võib kohus poole taotlusel hagi tagamise tühistada. Mitterahalise hagi tagamise võib raha maksmise vastu tühistada või muuta üksnes hageja nõusolekul või mõjuval põhjusel.

Kohus tühistab hagi tagamise kohtuotsusega, kui hagi jääb rahuldamata, ja määruusega, kui hagi jäetakse läbi vaatamata või kui asjas menetlus lõpetatakse. Kohus tühistab hagi tagamise ka siis, kui hagi tagamise on otsustanud teine kohus, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

Abieluasjas, ülalpidamisasjas ja muus perekonnaasjas võib kohus hagi tagamise määrust muuta või selle tühistada ka omal algatusel.

4 Kas abinõu kohta saab esitada kaebuse?

Maakohtu või ringkonnakohtu määruuse peale, millega kohus hagi tagas, ühe tagamisabinõu teisega asendas või hagi tagamise tühistas, võib pool esitada määruskaebuse. Maakohtu määruuse peale esitatud määruskaebuse kohta tehtud ringkonnakohtu määruuse peale saab Riigikohtule edasi kaevata üksnes juhul, kui tagatava hagi hind ületab 100 000 eurot või kui tagamisabinõuna kohaldati isiku aresti või elukohast lahkumise keeldu.

Esialgse õiguskaitse määruuse peale võib esitada määruskaebuse. Määruskaebuse kohta tehtud ringkonnakohtu määruuse peale ei saa Riigikohtule edasi kaevata, kui seadus ei sätesta teisiti.

Viimati uuendatud: 11/10/2019

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.